

Джерела та література

1. Дроздов В. Створення радянського міфу про Ізмаїл як «місто російської бойової слави» в повоєнний період. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. Серія: «Історичні науки»*. 2021. Вип. 52. С. 54–64.
2. Єсельчик С. Імперія пам'яті. Російсько-українські стосунки в радянській історичній уяві / пер. з англ. М. Климчука, Х. Чушак; за ред. Я. Цимбал. Київ: Критика, 2008. 303 с.
3. Bouchard G. Social Myths and Collective Imaginaries / trans. by H. Scott. Toronto: University of Toronto Press, 2017. 186 p.
4. Gill G. Symbols and Legitimacy in Soviet Politics. Cambridge: Cambridge University Press, 2011. 356 p.
5. Schöpflin G. The Functions of Myth and a Taxonomy of Myths. *Myths and Nationhood* / ed. by G. Hosking and G. Schöpflin. New York: Routledge, 1997. Pp. 19–35.
6. Svičić N., Maldini P. Political Myths and Totalitarianism: An Anthropological Analysis of Their Causal Interrelationship. *Collegium Antropologicum*. 2014. № 38(2). Pp. 725–738.

ОСОБЛИВОСТІ ЗБЕРЕЖЕННЯ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ НА ПРИКЛАДІ ФОТОКОНКУРСІВ І КОНТЕНТНИХ КАМПАНІЙ В УКРАЇНСЬКІЙ ВІКІПЕДІЇ

Ластовець Наталія

У тезах розглянуті основні проекти, що пов'язані зі збереженням культурної спадщини в українській Вікіпедії. Увага насамперед зосереджена на фотоконкурсах та контентних кампаніях та особливостях їх реалізації в сучасних реаліях повномасштабного вторгнення.

Ключові слова: *культурна спадщина, фотоконкурси, тематичні кампанії, українська Вікіпедія.*

Через повномасштабне вторгнення військ російської федерації на територію України постає питання збереження культурної спадщини. Це стосується як пам'яток архітектури та знакових місць, так і збереження музейних колекцій. Обстріл музею Г. С. Сковороди, потрапляння ракети в будинок «Слово» в Центрі Харкова, руйнування ХОДА, знищення музею М. Приймаченко показали, наскільки вразливим є культурне надбання. Саме тому постало питання про збереження колекцій у різних формах, зокрема й за допомогою відкритих джерел. Одним із ресурсів, де розміщуються світлини музеїв, бібліотек, галерей, пам'я-

ток архітектури і різноманітних пам'ятників, є Вікіпедія. Ці світлини використовуються насамперед для ілюстрування статей про певну пам'ятку, установу чи організацію, тому важливо розуміти відмінності між завантаженням фото, наприклад, будівлі, потенційним оцифруванням музейних колекцій та написанням статей в онлайн енциклопедію, у якій будуть фото для ілюстрації.

Оскільки статті, присвячені темі української культури, займають понад 12 % від загальної кількості статей в українській Вікіпедії, що станом на 19.09.2022 р. складалася із понад 1 970 000 статей, тому до питання освітлення та наповнення цієї тематики варто підходити комплексно. За результатами аналізу автором була виявлена значна кількість статей, що не мали світлин – це понад половина з категорії «Культура України». Втім, цю ситуацію покликані виправити контентні кампанії, що присвячені певним темам, наприклад, висвітленню теми архітектури. Міжнародний конкурс «Вікі любить пам'ятки» [5] цілеспрямовано фокусується саме на культурній спадщині (пам'ятки архітектури, скульптури тощо) та цього року проходить в Україні вже вдесяте. Щоб учасникам було зручніше додавати свої світлини, регулярно оновлюються списки пам'яток для кожної області, залучаються партнери для висвітлення спеціальних номінацій, наприклад, для спецномінації «Єврейська спадщина» тощо. Окрім того, проводяться місячники та тижневики ілюстрування, які можуть відбуватися і поза межами фотоконкурсів.

Цьогоріч також мало б виповнитися десять років з початку проведення конкурсу «Вікі любить Землю» [6], але, на жаль, його старту завадило повномасштабне вторгнення. У межах цього фотоконкурсу найбільше увага приділяється пам'яткам природи і природно-заповідним територіям, що зараз також є дуже актуальним.

Серед контентних кампаній, які спрямовані на збереження, варто виокремити постійну ініціативу «Культурна спадщина України», що системно реалізується з 2019 р. [1]. Її особливістю є фокус на пам'ятках, що вже зруйновані чи знаходяться на межі руйнування (це можна досить чітко простежити по фото пам'ятки, зробленої у різні роки). Цьогоріч проведений Місячник ілюстрування української природи, що був покликаний освітлити статті, присвячені природно-заповідному фонду, аналогічно проходили Тиждень птахів [3] та Тиждень ентомології у 2020 р. [7].

Інтерес до збереження культурної спадщини постійний. Зокрема, проводяться конкурси «Культурна спадщина та видатні постаті 2021» в українській Вікіпедії (попередній конкурс проводився у 2017 р.) [4] та Місяць культурної дипломатії (конкурс, орієнтований на наповнення статтями про українську культуру інших мовних розділів) [2].

Більшість ініціатив досить успішні і залучають з кожним роком нових користувачів, що значно покращує контент та допомагає доповнювати вже наявні

статті. Втім, ці ініціативи значно б збагатилися шляхом долучення фахівців до написання статей та відбору світлин для ілюстрування. Тут виникає кілька проблем, вирішення яких на тепер перебуває в процесі. Це неточне трактування того, що таке ліцензії (зокрема і вільні ліцензії), які особливості передачі авторських прав в Україні та, на жаль, відсутність свободи панорами в Україні. Окремо постає питання часу, яке може бути потенційно витрачене на написання та відбір. Вікіпедія – це волонтерський проєкт, адже написання і наповнення статей – справа ентузіастів, що приділяють свій вільний час, тому саме ці питання варто виносити на ширше обговорення, насамперед у профільних осередках.

Джерела та література

1. Карабин М. Культурна спадщина та війна. *Вікі любить пам'ятки*. URL: https://wlm.org.ua/war_memory/ (дата звернення: 19.09.2022).
2. Місяць культурної дипломатії України 2022: детальні результати. *Український інститут*. URL: <https://ui.org.ua/news/mcdu-2022-results/> (дата звернення: 20.09.2022).
3. Мілянович О. Тиждень птахів у Вікіпедії до дня довкілля: підсумки акції. URL: <https://wikilovesearth.org.ua/2020/07/birds-week/> (дата звернення: 19.09.2022).
4. Осадчук Г. Результати конкурсу статей «Культурна спадщина та видатні постаті 2021» *Блог громадської організації «Вікімедіа Україна»*. URL: <https://blog.wikimedia.org.ua/2022/06/01/results-cultural-heritage-2021/> (дата звернення: 21.09.2022).
5. Петрушко В. «Вікі любить пам'ятки» запрошує змагатися за призи в конкурсі для Вікіпедії. *Вікі любить пам'ятки*. URL: <https://wlm.org.ua/wlm-2022-announce/> (дата звернення: 19.09.2022).
6. Петрушко В. Як проходив міжнародний фотоконкурс «Вікі любить Землю». *Вікі любить землю*. URL: <https://wikilovesearth.org.ua/blog/> (дата звернення: 21.09.2022).
7. Brunei. Результати Тижня ентомології у Вікіпедії. *Вікі любить землю*. URL: <https://wikilovesearth.org.ua/2020/09/entomology-week-results/> (дата звернення: 20.09.2022).